

άσκημόχερο ιδ. άσκημο- (I) 1.

άσκημόχτιστος επίθ. άμάρτ. άδκεμόχτιστος Πόντ. (Άμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οίν. Χαλδ.)

Έκ τών επίθ. άσκημος και χτιστός.

Ό δύσμορφον έχων την σωματικήν κατασκευήν, κακοφυής ένθ' άν.: Άπαντίκρυ θωρεϊ άρθώπους μεγάλους άδκεμόχτιστους (έκ παραμυθ.) Άμισ.

άσκημώνω άμάρτ. άδκεμώνω Πόντ. (Τραπ.)

Τό μεσν. άσκημώνω. Ίδ. Λύβιστρ. και Ροδάμν. Ε στ. 999 (έκδ. J Lambert) «άσκημωμένη έφαινετον και συγγλωσσοδεμένη».

Γίνομαι δυσειδής, δύσμορφος. Συνών. άσκημένω 1.

***άσκημωσι** ά ή, άδκεμωσία Πόντ. (Οίν.)

Έκ του άορ. άσκήμωσα του ρ. άσκημώνω.

Έπιθετικ., ό δυσειδής την μορφήν: Τί άδκεμωσία ένι κι άτός πάλι! Συνών. άσκημοφορετιά.

***άσκημωτός** επίθ. άδκεμωτός Πόντ. (Σάντ.)

Έκ του επίθ. άσκημος και της καταλ. -ωτός.

Ό όλίγον δύσμορφος, κάπως άσχημος. Συνών. ιδ. έν λ. άσκημούλλης.

άσκησι ή, λόγ. σύνηθ.

Έκ του άρχ. ούσ. άσκησις.

1) Ή προς γύμνασιν του σώματος κινήσις των μελών ή άλλη ενέργεια προς έθισμόν περι την χρήσιν αντικειμένου ή πράξεώς τινος λόγ. σύνηθ.: Ή άσκησι δυναμώνει τό σωμα κι άνοίγει την όρεξι. β) Τό υπό του διδασκάλου διδόμενον θέμα προς έμπέδωσιν και πρακτικήν έφαρμογήν των διδαχθέντων λόγ. σύνηθ.: Δέν έλυσα τοίς άσκήσεις μου, γιατί ήμουν άρρωστος. 2) Ή ζωή του άσκητου, τό άσκητικώς ζήν Κέρκ. Συνών. ιδ. έν λ. άσκητεία. 3) Τό ένδιαίτημα του άσκητου Κέρκ.: Ζή'ς την άσκησι. Συνών. άσκηταρεϊό.

άσκήσιος επίθ. Λεξ. Δημητρ. άσκήσιους Ήπ. (Ζαγόρ.) Στερελλ. (Αίτωλ.)

Έκ του ούσ. άσκι και της καταλ. -ήσιος.

Ό έν άσκή διατηρούμενος ένθ' άν.: Άσκήσιες έλαιές Λεξ. Δημητρ. Έφαγ' άσκήσιον τυρι τοῦ μισημέρ' κι 'φκαριστήθ'κα πουλὺ Ζαγόρ. Άσκήσια πρέντζα (είδος άπαλου τυρού) Αίτωλ. Συνών. τουλουμήσιος.

άσκηταρεϊό τό, άσκηταρεϊον Πόντ. (Σάντ. Σταυρ. Τραπ.) άσκηταρεϊο Πόντ. (Ζησιν.) άδκηταρεϊο Πόντ. (Όφ.) άσκηταρεϊόν Κάρπ. Λυκ. (Λιβύσσ.) άσκηταρεϊό σύνηθ. άδκηταρεϊό Ήπ. άσκηταρεϊό Χίος (Καρδάμ.) άσκηταρεϊός ό, Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) άδκηταρεϊός Πόντ. (Κρώμν.)

Έκ του ούσ. άσκητής και της καταλ. -αρεϊό.

Κατοικία έρημίτου, άσκητήριον ένθ' άν: Κάθεται πάντα 'ς τ' άσκηταρεϊό του. Δέ φεύγει από τ' άσκηταρεϊό του σύνηθ. || Φρ. Τό σπίτι τους είναι άσκηταρεϊό (δέν έχουν κοινωνικά σχέσεις) Λεξ. Δημητρ. || Άσμ.

Έρθα νά γέν' άσκήτρια σιμά 'ς τ' άσκηταρεϊό σου Ήπ.

Μάννα, 'γώ ας δατάχουνμαι, όλα ντό λέγω ποίσον,

άτό τ' έρημον την ότά μ' άσκηταρεϊον ποίσον

Σάντ. Ή λ. και ώς τοπων. Πελοπν. (Βούρβουρ.) Ρόδ. Σκιάθ. Στερελλ. (Αίτωλ. Φωκ.) κ.ά. Συνών. άσκησι 3.

άσκητεία ή, Πόντ. (Τραπ.)

Έκ του ρ. άσκητεύω.

Τό νά διάγη τις βίον άσκητου: Πέντε χρόνᾱ έσυρε την άσκητείαν. Συνών. άσκησι 2, άσκήτεμαν, άσκητική.

άσκήτεμαν τό, Πόντ. (Τραπ.)

Έκ του ρ. άσκητεύω.

Άσκητεία, ό ιδ.

άσκητεύω Πελοπν. (Λακων.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) κ.ά. — Λεξ. Βυζ. Δημητρ. — ΑΠροβελ. Νικηφ. Φωκ.² 23 άδκητεύω Πόντ. (Οίν.) άσκητεύω Κρήτ. Σίφν. κ.ά. άσκητεύου Μακεδ. (Καστορ. Καταφύγ.) Πελοπν. (Μάν.) κ.ά. άσσηαεύω Μύκ.

Έκ του ούσ. άσκητής. Ή λ. και παρὰ Σομ.

1) Διάγω τόν βίον έν έρημία, είμαι άσκητής ένθ' άν.: Ποίημ.

Ήλθεν ή ώρα κ' ή στιγμή μαζί σου ν' άσκητέψω

ΑΠροβελ. ένθ' άν. 2) Διάγω βίον μονήρη και έγκρατή, αποφεύγω την μετά της κοινωνίας άναστροφην Μακεδ. (Καστορ.) κ.ά. — Λεξ. Δημητρ.

άσκητής ό, σύνηθ. και Πόντ. (Όφ. Τραπ.) άδκητής Μακεδ. (Καστορ.) Πόντ. (Οίν.) κ.ά. άδτητής Ήπ. κ.ά. άσκητής Κρήτ. (Βιάνν.) άσσηατής Μύκ. άσκητᾱς Πόντ. (Σάντ.) άσκησιτής Νάξ. (Άπύρανθ.) Θηλ. άσκήτρια Ήπ. κ.ά. άσκητάβα Πόντ. (Σάντ.)

Τό άρχ. ούσ. άσκητής = ό άσκών έργον τι.

1) Μοναχός ζών έν έρημία μακράν της κοινωνίας, έρημίτης ένθ' άν.: Άσκητής πάνω 'ς τὰ όρη δώδεκα χρόνους ήκαμε (έξ έπφδ.) Βιάνν. || Παροιμ. "Όταν γεράση ό διάβολος, γίνεται άσκητής (ό δια σωματικήν άνικανότητα άδυνατών νά πράξη τό κακόν πράττει άκουσίως του τό αγαθόν) Πελοπν. (Άργ.) || Άσμ.

Μαύρα θέλω νά φορέσω, άσκητής θενά γενῶ

και 'ς την έρημο θά πάγω για τό' αγάπης τόν καημό Δαρδαν.

Έ μου, α δας 'ς την έρημο, όπου 'ν' οί άσκητᾱδες,

νά τρώς τό μῆνα κάστανο, τό χρόνο 'να γαρύδι

(έ μου = νιέ μου) Άπύρανθ.

Έρθα νά γέν' άσκήτρια σιμά 'ς τ' άσκηταρεϊό σου

Ήπ. Ή λ. και ώς παρωνύμ. Άθην. και ώς τοπων. υπό τούς τύπ. 'ς τ' Άσκησιτή τὰ χαλάσματα Άπύρανθ. και 'ς τή Δρεῦπα τ' άσκησιτή αυτόθ. Ή σημ. και μεταγν. β) Καθόλου μοναχός Πόντ. (Οίν.) Σίφν. κ.ά. 2) Ό διάγων βίον μονήρη και έγκρατή, ό αποφεύγων την μετά της κοινωνίας άναστροφην πολλαχ. και Πόντ. (Οίν.): Κάθεται 'ς σό σπίτιν άδκητής Οίν.

άσκητικά έπίρρ. πολλαχ.

Έκ του άρχ. επίθ. άσκητικός.

Κατά τόν τρόπον του άσκητου, ώς έρημίτης ένθ' άν.:

Ό δεινα ζή-περνᾱ άσκητικά πολλαχ. || Άσμ.

Κι άσκητικά κοιμήθηκα χρόνους είκοσιπέντε

Ήπ.

άσκητική ή, Λεξ. Δημητρ. (λ. άσκητικός).

Έκ του ούσ. άσκητής και της καταλ. -ική.

Άσκητεία, ό ιδ.

άσκι τό, άσκιν Πόντ. (Κερασ.) Ρόδ. (Άφάντ.) άσκι κοιν. άδκι Ήπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) άσσι Θήρ. (Οία) Κύθν. Πάρ. Πελοπν. Λάστ. κ.ά. άσσι Καπ. (Φάρας.) Μέγαρ. άδ-διν Κύπρ.

Τό μεσν. ούσ. άσκι, ό έκ του μεταγν. άσκίον. Ίδ. Γαδάρ. διήγ. στ. 428 (έκδ. G Wagner σ. 138) «έπρήσθη τό κεφάλι μου κι ώσαν άσκι έγίνη». Και ό τύπ. άσκιν μεσν. Ίδ. Μαχαιρ. 1,658 (έκδ. R Dawkins) «έναν άσκιν».

1) Θύλακος δερμάτινος, άσχος ένθ' άν.: Άσκι του κρασιού- του λαδιού- του νερού- του τυριού κοιν. Άσκι γιδήσιο

τραγήσιοι πολλαχ. Ἀσκή τοῦ χαλκῆ (φυσητήρ, φουσερὸ) ἔνιαχ. Ἀνοίξανε τ' ἀσιτὰ τὰι χύθη ὁ μοῦσιος Μέγαρ. Ἀρ-
γασμένον ἀσκή Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἐφερέν μας τὰ ποστράντζα
τῶν ἀδ-δίων γὰ κρασὶν Κύπρ. || Φρ. Ἐγινε ἀσκή ἀπὸ τὸ με-
θύσι ἢ φαεῖ (πβ. Ἀντιφάν. παρ' Ἀθην. 552 f «τοῦτον οὖν
δι' οἰνοφλυγίαν καὶ πάχος ἀσκὸν καλοῦσι»). Τὴν ἔκανε ἀσκή
(ἐνν. τὴν κοιλίαν, δηλ. ἔφαγε πολὺ). Τὸν ἔκαμε ἀσκή 'ς τὸ ξύλο
(τὸν ἔδειρε πολὺ). Βρέχει μὲ τ' ἀσκή (ραγδαίως) πολλαχ. Ὁ
θεὸς κυλάει τ' ἀσκήα του (βροντᾷ) Lawson Modern Greek
Folklore 51 Φουσκώνει ἀστοιὰ (ρέγγει) Πελοπν. (Λαστ.)
Σ' ἐγέλασα σὰν κουρεμένο ἀστοὶ αὐτόθ. Θὰ τὸν φορτώσω
ἀσκή μὲ τὸ μέλι (ἀπειλή) Ἡπ. Καὶ 'ς τ' ἀσκή νὰ πηδήσῃ
δὲν κάνει τίποτε (εἶναι ἀνάξιος λόγου) αὐτόθ. Τὸν ἔχουνε σὰ
σπασμένο ἀσκή (τὸν περιφρονοῦν) Κεφαλλ. Εἶνι ἔν' ἀσκή (κοῦ-
φος καὶ ἐλαφρόνους) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Τάσσει ἀσκήα καὶ
φλασκήα (ὑπόσχεται μεγάλα) Κρήτ. || Παροιμ. φρ. Ἀκόμα
δὲν ἀρχίσαιμε, δὴ δ' ἀσιτὰ γιομίσαμε (ἐπὶ κομπορρημονούν-
των) Λαστ. Γεῖά σου, δάρδα! — Ἀσκήα μουσκεύω (ἐπὶ ἀσυν-
ενηνοσίας) Πελοπν. (Ἀργ.) Σιγαλὰ τ' ἀσκήα, τ' εἶναι πρόβεια
(πρὸς δειλὸν κομπάζοντα. τ' = τί, διότι) Πελοπν. (Δημητῶν.)
Ἀνάποδα τ' ἀσκήα 'ς τὸ μύλο (τὸ ἔργον ἐκτελεῖται ἀδεξίως)
Παξ. Δὴ δ' ἀσκήα κι ὅποιο σπάση (ἐπὶ ἐριζόντων, ὅτι καὶ ὁ
ἀπειλῶν πιθανὸν νὰ φονευσθῇ ἢ κακοποιηθῇ) Ἡπ. || Παρ-
οιμ. Ἀσκή ἀδειανὸ δὲ στέκεται (ὅτι ὁ πεινῶν εἶναι ἀνίκανος
πρὸς ἐργασίαν) Κρήτ. Ἀπὸ χοιρινὸ ἀσκή δὲν πίνεις κρασί
(ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀναμένη κάνει τίποτε ἀπὸ ἐκείνους ποῦ
δὲν ἔχουν. Πβ. ΙΒενιζέλ. Παροιμ. 23, 298 καὶ 299) Ζάκ.
Τί ν' ὁ ψύλλος, τί ν' τ' ἀσκή του; (ὅτι ἀπὸ μηδαμινῶν μηδα-
μινὰ πρέπει ν' ἀναμένη τις) πολλαχ. Ὁ παππᾶς κρατεῖ
τ' ἀδ-δὶν τὸ ἢ παππαδὶα τ' ἀσκόδημ-μαν (ἐπὶ πλεονεκτούντων
ἐν ἀγῶνι) Κύπρ. Φάζει τὴν ἐλαίαν κι ἀφκὰ κρατεῖ τ' ἀσκήν
(ἐπὶ τοῦ ἀντὶ μικρᾶς εὐεργεσίας μεγάλῃν ἀξιοῦντος ἀντα-
πόδοσιν. φάζει = ταγίζει, ἀφκὰ = ἀποκάτω) Κερασ. || Ἀσμ.

Νὰ εἶχαμ' ἀσκήα καὶ γάιδαρο καὶ μοῦστο καὶ βαγένι,
ἐβαίναμε κ' ἐμεῖς κρασί καὶ πίναμ' οἱ καημένοι

Πελοπν. β) Ποσότης ὅση χωρεῖ εἰς ἓνα ἀσκὸν κοιν.:
Ἀσκή κρασί - λάδι - νερό - τυρὶ κοιν. Συνών. ἀσκήα. γ)
Παιδιά καθ' ἣν πηδοῦν ἐπὶ ἀσκού πεπληρωμένου ἀέρος
διὰ τοῦ ἐτέρου τῶν ποδῶν κηρυσσομένου νικητοῦ τοῦ μὴ
πεσόντος (πβ. τὸν ἀσκωλιασμόν τῶν ἀρχαίων) Ἡπ. 2)
Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἰδίᾳ ἢ κοιλία αὐτοῦ Κρήτ.
Πελοπν. (Μάν.) κ.ά. — Λεξ. Δημητρ.: Πολλὰ ἀσκήα ἐπέσανε
'ς τὸ δόλεμο Κρήτ. || Φρ. Ἐχει τὸ παιδί 'ς τ' ἀσκή (εἶναι ἐγ-
κυος, ἐπὶ γυναικός. ἢ προγάστωρ, ἐπὶ ἀνδρός) Λεξ. Δημητρ.
Ἐχει τὸ διάλογο 'ς τ' ἀσκή δου (εἶναι πολὺ κακός) Κρήτ. Ἀπὸ
τ' ἀσκή δου τὴν ἔβγαλε τὴν ψευθιά (ὁ ἴδιος ἐπενόησε τὸ ψευ-
δος) αὐτόθ. Ξέρει πολλὰ τ' ἀσκή του Μάν. Ἀπ' ἀσκού μου
τὸ λέγον (ἐξ ἰδίας ἐπινοίας) αὐτόθ. || Ἀσμ.

Ἐφαε ξύλο περισσὸ κ' ἐχόρτασε τ' ἀσκή τζη

Κρήτ. 3) Δέρμα Νάξ. (Βόθρ.): Θέμε καὶ ἀσκή γὰ νὰ κά-
μωμε τὸ σομάρι. 4) Ἡ χεὶρ ἐν τῇ συνθηματικῇ γλώσσῃ
τῶν Γύφτων Ἡπ.

Πβ. ἀσκήδξα, ἀσκήδι, ἀσκός.

άσκιάζω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀσκή.

1) Ἐγγέω εἰς ἀσκόν: Ἀσκιάζω τὸ κρασί - τὸ λάδι. || Ἀσμ.
Ἀνάθεμά σε ἂ σέ 'θελα ἀσκή ν' ἀσκιάζω λάδι
τὴν ἀσκημή σου κορμαρὰ νὰ κοιμηθῶμε ὁμάδι.

Πβ. ἀσκοπον λλάζω 1. 2) Μεταφ. πληρῶ τὴν κοιλίαν
μὲ τροφήν: Μὴ βιάζεστε νὰ πηαίνωμε, γὰ δὲν ἀσκασε ἀκό-
μης ἀποπαῖ (ἀπεδῶ, αὐτὸς ἐδῶ).

ἄσκιαχτα ἐπίθρ. ἄσκιαστα Λεξ. Δημητρ. ἄσκιαχτα
Κρήτ. Πελοπν. (Οἶν.) — Λεξ. Δημητρ. ἄσκιαχα Λεξ. Δη-
μητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄσκιαχτος. Ὁ τύπ. ἄσκιαστα = χω-
ρὶς σκιὰν καὶ παρὰ Σομ.

1) Χωρὶς νὰ φανῇ ἡ σκιά του, χωρὶς νὰ γίνῃ κατὶ ἀν-
τιληπτὸν Κρήτ. 2) Ἀφόβως ἐνθ' ἀν.: Ἀσκιαχτα πῆγαινε,
δὲ σὲ πειράζει κιάνεις Κρήτ. Ἀν τὰ σπεντζούρια βόσκουν ἄσκια-
χτα, θὰ χειροτερέρῃ ὁ καιρὸς σὲ βαρυχειμωνιά (σπεντζούρια
= σπουργίτια) Οἶν.

ἄσκιαχτος ἐπίθρ. ἄσκιαστος Λεξ. Λάουνδ. Δημητρ.
ἄσκιαστους Θράκ. (Ἀδριανούπ.) ἀήσκιαστους Μακεδ. (Βο-
γατσ.) ἄσκιαχτος Ἡπ. Κρήτ. κ.ά. — Λεξ. Γαζ. (λ. ἀνέμ-
πληκτος) Λάουνδ. Περίδ. Πρω. Δημητρ. ἄσκιαχτους
Ἡπ. (Ζαγόρ.) Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἶν.) Μακεδ. (Βογατσ.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. ἐπιθ. ἀσκήαστος. Ὁ τύπ. ἄσκια-
στος καὶ παρὰ Σομ.

1) Ὁ μὴ σκιαζόμενος, ὁ μὴ ὦν ὑπὸ σκιὰν Κρήτ. 2)
Ὁ μὴ γινόμενος ἀντιληπτὸς κατὰ τὴν διάβασίν του, ἀθό-
ρυβος Κρήτ.: Ἐπέρασε ἀποθροστά μου ἄσκιαχτος. 3) Ὁ μὴ
φοβούμενος, ἀτρόμητος Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Θράκ. (Ἀδρια-
νούπ. Αἶν.) Κρήτ. Μακεδ. (Βογατσ.) — Λεξ. Γαζ. Λάουνδ.
Περίδ. Πρω. Δημητρ.: Ἀσκιαχτος ἄντρας Κρήτ. Ἀσκιαχτο
μάτι Λεξ. Δημητρ. Τὰ παλὶ κάρια τὰ καλὰ εἶν' ἄσκιαχτα Ζα-
γόρ. Συνών. ἀξύπαστος 1, ἀφοβος.

ἀσκιβάριστος ἐπίθρ. ἀμάρτ. ἀσκιβάριστους Εὐβ.
(Στρόπον.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *σκιβαριστός
< σκιβαρίζομαι.

Ὁ μὴ συγκρατούμενος: Ἀσκιβάριστους ἀνθρονπους, ὅτ'
φτάσῃ λέει.

ἀσκιδξα ἢ, Λευκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀσκήδι καὶ τῆς καταλ. - ξά.

Κάδος δερμάτινος (θὰ ἐσήμαινε τὸ πρῶτον τὴν ποσό-
τητα τὴν ὁποίαν χωρεῖ ὁ ἀσκή): Δῶσ' μ' τὴν ἀσκιδξα σου
νὰ βγάλ' νερό. Πβ. ἀσκή, ἀσκήδι, ἀσκήος.

ἀσκήδι τό, Λεξ. Δημητρ. ἀδίδι Καλαβρ. (Κοντοφ.
Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀσκήδιον.

Ἀσκήος ἐνθ' ἀν.: Ἀδίδι τ' ἀλαδίου (τοῦ λιμδίου) Μπόβ.
Πβ. ἀσκή, ἀσκήδξα, ἀσκήος.

ἀσκήλα ἢ, ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 247.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀσκή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ίλα.

Ὁσμὴ ἀσκού.

ἄσκιστος ἐπίθρ. κοιν. ἄδκιστος Πόντ. (Κερασ. Οἶν.
Σάντ.) ἄσ'στους βόρ. ἰδιώμ. ἄδ'στους Ἡπ. (Ζαγόρ.)
Θεσσ. κ.ά. ἄσκιγος πολλαχ. ἄδκιγος Πόντ. (Ὁφ. Σάντ.
Τραπ. Χαλδ.) ἄδκιχτος Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. ἄσχιστος.

Ὁ μὴ σχισθεὶς, ἄσχιστος, ἄρρηκτος ἐνθ' ἀν.: Ἀσκιστο
ξύλο - σανίδι - κούτσουρο - χαρτί κοιν. Τά 'χ' ἄδ'στα τὰ σκ'τιὰ
Ἡπ. (Ζαγόρ.)

ἀσκλάβωτος ἐπίθρ. σύννηθ. ἀσκλάβουτους βόρ. ἰδιώμ.
Τὸ μεσν. ἐπίθρ. ἀσκλάβωτος. Ἰδ. Δουκ. ἐν λ. σκλάβ-
βος.

1) Ὁ μὴ ὑποδεδουλωμένος ἢ ὁ μὴ ὑποδουλωθεὶς σύν-
νηθ.: Μέρος ἀσκλάβωτο. Πατρίδα ἀσκλάβωτη πολλαχ. || Ἀσμ.
Εἶμαι μιὰ σκλάβω ἀσκλάβωτη, μιὰ σκλάβω σκλαβωμένη
Κύπρ. — Ποίημ.

